

Memo

Naar aanleiding van de commissievergadering op 24 september jl. zijn er schriftelijke vragen binnengekomen. Daarnaast bleek in de commissievergadering enige onduidelijkheid te bestaan over het begrip maatschappelijk middenveld. Ook lichten we graag het proces nog een keer toe.

Voorzieningen azc

Er is gevraagd bij welke omvang het COA alle voorzieningen zelf verzorgt in een asielzoekerscentrum. In zijn algemeenheid geldt dat een asielopvanglocatie geen afgesloten geheel is. Het maakt daarbij niet uit of het een grote of een kleine locatie is. De bewoners zijn vrij om het opvangterrein te verlaten om naar de nabijgelegen kern te lopen en daar bijvoorbeeld inkopen te doen.

Maatschappelijk middenveld

Met het maatschappelijk middenveld worden bedoeld particuliere organisaties, die een belangrijke rol spelen tussen inwoners en overheid. Vaak kennen deze organisaties culturele, sportieve, recreatieve, politieke, wetenschappelijke, religieuze of filantropische motieven en belangen. Een voorbeeld ervan is het vredesplatform Montfoort/Linschoten, waarvan een lid heeft ingesproken tijdens de commissievergadering van 24 september 2024.

Het dagelijkse leven in een azc: huishouden, dokter en meldplicht (bron: COA)

“Asielzoekers doen net als alle Nederlanders hun huishouden. Ze maken zelf hun woonruimte schoon, doen boodschappen en koken hun maaltijden. Elke week krijgen ze geld voor eten en kleding. Ook brengen ze hun kinderen naar school. En als ze voor afspraken buiten het azc moeten zijn, kunnen ze hun kinderen tot 4 jaar naar de peuterspeelzaal in of buiten het azc brengen.

In elk azc houdt een huisarts spreekuur. Met vragen over hun gezondheid kunnen asielzoekers ook 24/7 bellen met een medisch contactcentrum. Voor huisartsenzorg gaan asielzoekers naar Gezondheidszorg Asielzoekers (GZA), een landelijke huisartsenpraktijk van Arts en Zorg, dus niet naar de reguliere huisarts in de stad. Er is een centrum in, of dichtbij, elk azc. Daar werkt een huisarts samen met een praktijkverpleegkundige, een praktijkondersteuner voor geestelijke gezondheidszorg (poh ggz) en een praktijkassistent. Zij hebben hierbij oog voor taal- en cultuurverschillen.

In elk azc melden bewoners zich minimaal eens in de week bij het COA en de Vreemdelingenpolitie (AVIM): de meldplicht.” Dat melden gebeurt op specifieke tijden bij een (informatie)balie in de opvanglocatie.

Leerplicht

Kinderen in de lagere schoolleeftijd gaan in principe naar nieuwkomersonderwijs in de regio. Kinderen boven de 12 gaan naar een ISK. De internationale Schakelklas (ISK) is er speciaal voor leerlingen die nieuw zijn in Nederland. Zodra ze er klaar voor zijn stromen ze door naar een Nederlandstalige klas/school. Er bevinden zich drie ISK's in (de stad) Utrecht.

Opvang en begeleiding.

Het COA biedt zelf in een AZC specifieke begeleidingsprogramma's aan. De programma's gaan over wonen en leven in een COA-locatie, voorbereiding op inburgering in Nederland, voorbereiding op terugkeer naar het land van herkomst of een ander land en lessen Nederlands voor asielzoekers. Het COA zoekt altijd de samenwerking. Het COA verzorgt diverse activiteiten voor asielzoekers en

statushouders in een COA gericht op de Nederlandse taal en cultuur, werk, opleiding en een sociaal netwerk. Hierbij zoekt het COA aansluiting bij lokale partners, organisaties en initiatieven in de gemeente. Door in azc's alvast een basis te leggen, kunnen statushouders een betere start maken als zij naar een definitieve woongemeente verhuizen. Dit kan onder andere worden bereikt door sportverenigingen bij een asielzoekerscentrum te betrekken.

Afspraken maken met het COA

Wat het COA precies wel of niet verzorgt in een asielzoekerscentrum is niet 100% duidelijk afgebakend. Het is niet zo dat een gemeente kiest uit vastomlijnde 'pakketten' waarbij van tevoren duidelijk is wat er in zit. Het is ook het resultaat van de afspraken die gemeente en COA maken. Ook van invloed is de samenstelling van de groep asielzoekers die in een AZC worden ondergebracht..

Randvoorwaarden

In het raadsvoorstel worden de randvoorwaarden benoemd die worden samengevat als de Utrechtse aanpak voor de asielopgaves. Deze aanpak is door de Utrechtse bestuurders aan de Provinciale Regie Tafel (PRT) van mei 2023 vastgesteld. Daar willen wij graag lokale randvoorwaarden aan toevoegen. Daarnaast kunnen lokale randvoorwaarden worden gesteld. Daar gaat het raadsvoorstel over.

Het proces nader toegelicht

Het proces dat Montfoort wil doorlopen voor het opvangen van asielzoekers in een azc is het volgende:

Wat is er tot nu toe gebeurd?

In april en juli 2024: heeft het College aangegeven richting het PRT dat de ambitie is te voldoen aan de eigen indicatieve opgave, de opvang van 92 asielzoekers waarvan 8 AMV-ers (alleen gaande minderjarige asielzoekers). Hierover is de raad zowel mondeling als in een raadsinformatiebrief geïnformeerd.

Op 19 juni 2024 is een Raadsvoorstel met randvoorwaarden aan de raad verstuurd, waaraan een azc-locatie zou moeten voldoen om geschikt te worden gevonden. Dit voorstel was geagendeerd voor de raadsvergadering van 8 juli 2024. Het is toen aangehouden.

Op 24 september 2024 is het raadsvoorstel Randvoorwaarden in de commissievergadering besproken.

Wat is het vervolg?

- 7 oktober 2024, raadsvergadering: besluitvorming over het raadsvoorstel Randvoorwaarden.
- 7 oktober 2024: we dienen een leeg formulier in bij het PRT, want voor 1 juli 2025 hebben wij (op dit moment) geen asielopvang gerealiseerd.
- Na 7 oktober 2024: afhankelijk van de besluitvorming over het raadsvoorstel Randvoorwaarden wordt wel of niet een nader onderzoek gedaan naar potentiële locaties voor een azc.
Indien de gemeenteraad besluit geen randvoorwaarden te willen vaststellen omdat zij geen asielzoekerscentrum willen vestigen in de gemeente Montfoort stopt het onderzoek naar locaties. In geval van (gewijzigde) vaststelling van het raadsvoorstel randvoorwaarden zal

worden onderzocht of er potentiële locaties zijn die aan de gestelde randvoorwaarden voldoen.

- Oktober/november: In geval van (gewijzigde) vaststelling is er overleg met het maatschappelijk middenveld. Het college wil graag van organisaties in de samenleving weten hoe ze tegenover de vestiging van een azc staan en wat ze eventueel kunnen en willen betekenen voor de asielzoekers.]
- November: Terugkoppeling naar de raad ter besluitvorming over wat het college beoordeelt als kansrijke locatie(s). Als de raad groen licht geeft voor nader onderzoek gaat het college de locatie nader onderzoeken. Als de Raad het geen geschikte locatie vindt dan valt de locatie af.
- November: Na besluitvorming door de Raad Montfoort over kansrijke locatie(s) wordt in contact getreden met het COA en gevraagd of het COA de locatie ook als kansrijk beschouwt. Als dit positief wordt beantwoord, dan gaat het College in gesprek met inwoners en belanghebbenden.
- Wanneer het COA een locatie als kansrijk beoordeelt, zal het COA een formeel haalbaarheidsverzoek aan het college doen. In het haalbaarheidsonderzoek kijkt het COA onder meer naar bereikbaarheid en infrastructuur, veiligheid in en om de locatie, flora en fauna, financiën, voorzieningen voor asielzoekers en het bevorderen van de integratie.
- Het college adviseert de raad over dit verzoek en zal vragen of zij nog wensen of bedenkingen hebben.
- Als uit het haalbaarheidsonderzoek blijkt dat een locatie geschikt gemaakt kan worden, dan dient het COA daarvoor een plan in bij de gemeente.
- Het college adviseert de raad ter definitieve besluitvorming over de haalbaarheid van een AZC op de betreffende locatie, dus na overleg met de inwoners / belanghebbenden / en na de uitkomst van het haalbaarheidsonderzoek.

Definitieve besluitvorming College en Raad

Komen tot een bestuursovereenkomst met het COA betekent dat zo'n overeenkomst afspraken bevat over verantwoordelijkheden van het COA en de gemeente in de realisatie- en beheerfase. Naast de bestuursovereenkomst kunnen "aanvullende werkafspraken" worden gemaakt. Dit zijn specifieke lokale afspraken die kunnen gaan over onderwijs, werkgelegenheid (regionale mensen aan het werk in het azc), het verbeteren van de verkeerssituatie rondom de locatie, de kansen voor de lokale middenstand en de inzet van lokale organisaties. Vaak nemen gemeente en COA in de bestuursovereenkomst ook afspraken op over een eventuele verlenging van de tijd dat de locatie operationeel kan blijven.

Uitvoering van benodigde acties voor een startklaar azc.

Hieronder vallen ook de ruimtelijke procedures die nodig zijn. Pas daarna kan een locatie en de omgeving worden ingericht.